

Sayı : E-32661919-610- 155
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

04.02/2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 07/01/2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1772531 sayılı yazınız.
b) 07/01/2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1772581 sayılı yazınız.
c) 08/01/2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1774040 sayılı yazınız.
ç) 12/01/2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1775572 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c-ç)'de kayıtlı yazıyla iletilen Mardin Milletvekili Beritan GÜNEŞ ALTIN'ın 7/38197, Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İRMEZ'in 7/38198, Iğdır Milletvekili Yılmaz HUN'un 7/38199 ve 7/38466, Samsun Milletvekili Mehmet KARAMAN'ın 7/38292, Ardahan Milletvekili Özgür Erdem İNCESU'nun 7/38298, Aydın Milletvekili Evrim KARAKOZ'un 7/38371, Mersin Milletvekili Talat DİNÇER'in 7/38459, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut TANAL'ın 7/38464 ile Van Milletvekili Gülcan KAÇMAZ SAYYIĞIT'in 7/38467 esas numaralı yazılı soru önermeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

7/38197-99
G.K.80

7/38292
G.K.80

7/38298
G.K.80

7/38371
G.K.81

7/38459
G.K.83

7/38464
G.K.83

7/38466-7
G.K.83

Ek: Bilgi (17 Sayfa)

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

7/38197
G.K. 80

MARDİN MİLLETVEKİLİ BERİTAN GÜNEŞ ALTIN'IN 7/38197 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Bakanlığımıza bağlı okul/kurumlarda görevli personelin; mevzuatla belirlenen ödev ve sorumluluklarını ihlal ettiği, kanunla belirlenen yasaklara aykırı hareket ettiği yönündeki somut ihbar ve şikâyetlerle ilgili Bakanlık/valilik makamından alınan Olur'a istinaden müfettiş marifetiyle inceleme-soruşturma başlatılmakta, iddiaların doğrulanması halinde durumun niteliğine ve ağırlık derecesine göre ilgili mevzuat maddelerinde belirlenen yaptırımlar teklif edilmektedir.

Okullarda her yıl 12-18 Aralık tarihlerinde kutlanan Tutum, Yatırım ve Türk Malları Haftası, bu yıl da farklı kademelerdeki öğrenciler için yerli üretimin önemi, doğal kaynakların korunması ve tasarruf kültürünün vurgulandığı etkinliklerle kutlanmıştır. Söz konusu hafta boyunca *katma değerli üretim, tasarruf ve yatırım bilincinin oluşturulması, yerli üretimin desteklenmesi, coğrafi işaretli ürünler ile sürdürülebilir ve çevre dostu tüketim* başlıkları altında etkinlikler yapılmıştır.

Etkinlikler aracılığı ile öğrencilerin; ekonomi, tasarruf ve üretim konusunda bilgilendirilmeleri hedeflenmiş, yerli üretimin önemi vurgulanmış, öğrencilerin toplumsal aidiyet bilincinin gelişmesine ve çalışma motivasyonlarının artırılmasına yönelik katkı sağlanması planlanmıştır. Yapılan etkinliklerde başta Türkiye Cumhuriyeti devletinin güçlü ve yerli kamu kuruluşlarının yerli ve millî üretim sonucu ortaya koydukları ürünlerin tanıtımlarına da yer verilmiş olup bu durum yapılan etkinliğin amaçları ile örtüşmektedir.

Öğretim Programları 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda belirtilen Türk millî eğitiminin temel ilkelerine uygun bir biçimde geliştirilmektedir. Disiplinler özelinde geliştirilen öğretim programlarının çerçevesini belirleyen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni'nde; ötekileştirici veya ayrıştırıcı bir tutumu önleyen; hak ve özgürlükleri, eşitliği, etik davranmayı, hakkaniyeti, ön yargısızlığı, ölçülülüğü ve liyakati kapsayan "Adalet" değeri; Sosyal ilişkilerde duyarlılık göstermeyi dayanışma içinde olmayı; etkili iletişimle sevgi, saygı ve güvene dayalı ilişkiler kurmayı; nitelikli vakit geçirmeyi ve evrensel bağ kurmayı, toplumsal ve kişisel haklara saygı göstermeyi ele alan "Dostluk", "Saygı" ve "Özgürlük" değerleri ile "Sosyal Farkındalık Becerisi" özel olarak yer almaktadır.

Dostluk değeri; sosyal ilişkilerde duyarlılık göstermeyi dayanışma içinde olmayı, etkili iletişimle sevgi, saygı ve güvene dayalı ilişkiler kurmayı, nitelikli vakit geçirmeyi ve farklı kültürlerle bağ kurmayı kapsamaktadır. Saygı değeri ise ailesine, dostlarına ve ülkesine karşı vefalı, dürüst, sadık ve özverili olmayı; barışçıl bakış açısına sahip olmayı; misafirperverliği, doğaya ve bütün canlılara karşı merhametli davranmayı kapsamakta olup "D15.1.1. İnsanları farklılıklarıyla kabul eder. D15.1.2. Sosyal ilişkilerinde duygusal dengeyi sağlar. D15.1.3. Sorunları sağduyu ile çözmeye çalışır. D15.1.4. Kendisiyle, insanlarla ve içinde yaşadığı doğayla barışıktır. D15.1.5. Dünya barışı için sevginin önemini bilir. D15.1.8. Başkalarının sevincine ve üzüntüsüne ortak olur." içermektedir. Özgürlük değeri özgürlüklerini kullanırken kişisel ve toplumsal haklara saygı gösterme kapsamında "D11.3.1. Özgürlüklerini kullanırken diğer insanlara ve topluma karşı sorumluluklarına önem verir. D11.3.2. Özgürlüklerini kullanırken diğer insanların özgürlük alanlarını ihlal etmez. D11.3.3. Toplumsal düzenin sağlanması için kurallara uyar. D11.3.4. Kendine zarar verecek duygu, düşünce ve davranışların özgürlükle bağdaşmadığını bilir." eylemlerini içermektedir. Farklı geçmiş, kültür ve şartlardan gelen kişiler de dâhil olmak üzere başkalarının bakış açılarını anlama ve onlarla hemhâl olmayı ifade eden "Sosyal Farkındalık Becerisi" ise "SDB2.3.SB2.G1.

Başkalarının mevcut bir durum hakkında farklı düşünebileceğini ve hissedebileceğini fark eder. SDB2.3.SB2.G4. Başkalarıyla aynı fikirde olmadığını yapıcı olarak ifade eder. SDB2.3.SB3.G3. Sosyal ve kültürel faktörler açısından çeşitli grupların varlığını tanır. SDB2.3.SB3.G4. Kendinden farklı bireylerle ilişki kurmaya yönelik stratejiler geliştirir. SDB2.3.SB3.G5. Farklı bakış açılarının, kültürlerin veya sosyal grupların sahip olduğu değerlerin farkında olarak bu değerleri önemser. SDB2.3.SB3.G6. Farklı kültür ve bakış açılarının toplum refahına yaptıkları olumlu katkıları tanır.” göstergelerinden oluşmaktadır.

Bununla birlikte Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı 6. sınıf “Yaşayan Demokrasimiz” öğrenme alanında “SB.6.4.3. Vatandaşlık haklarının kullanımında dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin etkilerini sorgulayabilme” öğrenme çıktısına ait “Öğrenme-Öğretme Uygulamaları” bölümünde “Dijitalleşme ve teknolojik gelişmelerin e-devlet, e-nabız, T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) hizmetleri gibi olumlu etkilerine ve siber zorbalık, kişisel verilerin güvenlik ve gizliliğinin tehlikeye girmesi gibi olumsuz etkilerine dair verilen kaynaklar grup çalışması ile incelenerek konuya ilişkin bilgi toplamaları sağlanır.” ifadeleri bulunmaktadır. Felsefe Dersi Öğretim Programı’nda 11. Sınıf “Edebiyat ve Felsefe” ünitesinde “FEL.11.4.2. Edebiyat-felsefe ilişkisi ile ilgili felsefi düşünce ortaya koyabilme” öğrenme çıktısına ait “Öğrenme-Öğretme Uygulamaları” bölümünde “Metinler felsefi düşüncenin özellikleri açısından incelenir. İnceleme sonunda öğrencilere varoluşçu felsefenin özellikleri hatırlatılır. Yalnızlık, sorumluluk, sevgi, nefret, kin, umut, umutsuzluk, acı, sevinç gibi insan varoluşuna ait durumların felsefi açıdan ele alınmasında edebî dile başvurulmasının güçlü ve zayıf yönlerinin neler olabileceği hakkında tartışma yaptırılır.” ifadelerine yer verilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından ücretsiz şekilde dağıtılan ders kitapları ve eğitim araçları; 14.10.2021 tarihli ve 31628 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliğinin 6. maddesi gereğince anayasa ve diğer mevzuata uygun, bilimsel yeterliğe uygun, eğitim ve öğretim programının amaçları ve kapsamını karşılayacak şekilde, eğitim ve öğretim programının bütünleşik yapısına uygun, öğrencilerin bilgi ve beceri düzeylerinin ölçülmesi ile biçimlendirici ve geliştirici ölçme ve değerlendirme etkinliklerini içerecek şekilde, dil ve anlatım yeterliği taşıyacak şekilde, görsel tasarım ve içerik tasarımı öğrenmeyi destekleyecek nitelikte ve öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun, dersin türüne ve içeriğine göre yaş/sınıf seviyesine uygun olarak etkili bir öğrenme-öğretme sağlayacak nitelik ve nicelikte elektronik içeriğe sahip olacak şekilde hazırlanır. Bununla birlikte ders kitapları ve eğitim araçlarının hazırlanması, incelenmesi ve değerlendirilmesi süreçlerinde kullanılan ve Talim ve Terbiye Kurulu tarafından 15.10.2024 tarih ve 117172165 sayılı Kurul Mütalaası ile uygun bulunan “TYMM Ders Kitapları ve Eğitim Araçlarının İncelenmesinde Değerlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamalar” içerisinde yer alan ilgili maddeler ayrıntılı bir şekilde aşağıda sunulmuştur:

- İçerik; 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Milletinin millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren bir vatandaş yetiştirme anlayışıyla tasarlanmalıdır.
- Ders kitabı ve eğitim aracı eşitlikçi ve kapsayıcı şekilde tasarlanmalı, bireylerin hak ve özgürlüklerini ihlal edebilecek herhangi bir unsur bulundurmamalıdır.
- İçerikte din ve vicdan hürriyeti, düşünce ve ifade özgürlüğü, adalet, toplumsal barış ve insan hakları gözetilmelidir; bu anlayışı bozan herhangi bir ifade veya ima yer almamalıdır.
- İçerikte gelir düzeyine veya sosyal konuma göre bireyi aşağılayacak ya da yüceltecek ifade, kinaye, ima yer almamalıdır.

- İçerikte farklı kültürel ve etnik yapılar ile yerel-yöresel ayrıntılar, din ve mezhep kaynaklı özellik ve davranışlar üzerinden gidilecek genellemelere yer verilmemelidir.
- Kadın-erkek temsiline isnat, ön yargı, kalıp yargı vb. ifadeler bulunmamalıdır.
- İçerikte engelli bireyler hakkında genellemeler yapılarak bu bireyleri belirli kısıtlamalarla tanımlayan ifade ve görseller yer almamalıdır.
- İçerik ünite/tema/öğrenme alanı göz önünde bulundurularak çocuk haklarının dayandığı ayrımcılık yapmama, çocuğun yüksek yararı, yaşama-gelişme ve çocuğun görüşlerine yer verme gibi temel ilkelere uygun bir yaklaşımla hazırlanmalıdır.
- İçerik öğrencilerin adalet bilinci ve hakkaniyet duygusunu geliştirecek ahlaki değerleri benimsemeleri ve pekiştirmelerini, millî birlik ve beraberliğe katkı sorumluluğunu içselleştirmelerini sağlayacak bir işlev görmelidir.
- İçerikte öğrencilerin yaş ve gelişim seviyesine uygun olmayan rol modeli, ürün, sembol, imge gibi yazılı veya görsel herhangi bir unsur yer almamalıdır.

Bu doğrultuda hazırlanan ders kitapları ve eğitim araçları; öğrencilerin barış, demokrasi, farklılıklara saygı ve birlikte yaşama kültürünü içselleştirmelerini sağlayacak niteliktedir. Söz konusu bu içeriklerde; millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerleri koruyan ve geliştiren bir anlayışa sahip olmakla birlikte insan hakları, adalet, eşitlik, kapsayıcılık ve toplumsal barış ilkeleri özenle gözetilmektedir. Ayrıca bireylerin gelir durumu, sosyal konumu, cinsiyeti, dini veya etnik kökeni üzerinden herhangi bir ayrımcılığa izin vermeyen bir yaklaşımla hazırlanan içerikler engelli bireylerin haklarını da koruyan ve çocuk haklarını merkeze alan hassasiyetlerle oluşturulmuştur.

Bu yaklaşımla öğrencilerin yaş ve gelişim seviyelerine uygun olmayan unsurlardan özenle kaçınılmakta; doğru rol modeller, olumlu örnekler ve adil uygulamalarla öğrencilerin adalet bilincini geliştirmeleri ve hakkaniyet duygusunu pekiştirmeleri desteklenmektedir. Böylece ders kitapları ve eğitim araçları değerlerine bağlı, millî birlik ve beraberlik bilincini içselleştirmiş ve insan haklarına ve farklılıklara saygı duyan bireylerin yetişmesine doğrudan katkı sağlamaktadır.